Hierna volgend artikel is afkomstig uit:

Doelstelling van 'De Levende Natuur'
Het informeren over ontwikkelingen in onderzoek, beheer en beleid op het gebied van natuurbehoud en natuurbeheer, die van belang zijn voor Nederland en België. De artikelen zijn vooral gebaseerd op eigen ecologisch onderzoek, ervaring of waarneming van de auteurs.

De Levende Natuur verschijnt 6x per jaar, waaronder tenminste één themanummer.

U kunt zich abonneren via onze website:

www.delevendenatuur.nl/lezersservice.php

of deze bon opsturen naar:

Abonnementenadministratie
De Levende Natuur
Antwoordnummer 7086
3700 TB Zeist

Tel. 085 0407400
klantenservice@virtumedia.nl

vakblad voor natuurbehoud en -beheer, sinds 1896

De Levende Natuur

JA ik wil graag een abonnement op *De Levende Natuur*

naam: _____

adres: _____

postcode: _____

woonplaats: _____

telefoon: _____

e-mail: _____

Ik machtig *De Levende Natuur* om het abonnementsgeld af te schrijven van rekening:

bank/giro: _____

naam: _____

plaats: _____

datum: _____ handtekening:

Graag aankruisen:

- ☐ **proefabonnement** – € 13,- (drie nummers)
- ☐ **particulier** – € 38,- (NL + B) – overige landen € 45,-
- ☐ **instelling/bedrijf** – € 60,-
- ☐ **student/promovendus** – € 13,50*

** (max. vier jaar; graag kopie college- of PhD kaart bijvoegen)*
Na vier jaar gaat dit abonnement automatisch over in een regulier abonnement.

De prijsontwikkeling kan het stichtingsbestuur dwingen de tarieven aan te passen. Tevens bent u gerechtigd om uw bank opdracht te geven het bedrag binnen 30 dagen terug te boeken.

Column

Natuurtwisten

Noelle Aarts

Wageningse onderzoekers hebben eind 2019 in het rapport 'Natuur in Conflict' 52 natuurconflicten in de afgelopen tien jaar geïdentificeerd. De meeste ruzies gaan over het kappen en snoeien van bomen en over het aanleggen of uitbreiden van natuurgebieden. Ook het beheer van natuurgebieden roept regelmatig sterke emoties en daarmee conflicten op. Nergens op de wereld wordt zoveel ruzie gemaakt over zo weinig natuur als in Nederland.

Conflicten over natuur zijn niet nieuw. Zo kwamen na het verschijnen van het Natuurbeleidsplan in 1990 onmiddellijk verhitte discussies op gang over wat natuur is en zou moeten zijn en wie daarvoor moet zorgen. Vanwege de vele controverses die de implementatie van het nieuwe natuurbeleid met zich meebracht, organiseerde het Rathenau Instituut halverwege de jaren '90 een publiek debat over natuurontwikkeling in Nederland. Dit debat resulteerde in een slotverklaring, waarin verschillende vormen van waardevolle natuur worden onderscheiden. Tegenstellingen in opvattingen over nastrevenswaardige natuur, zoals die in de discussies naar voren kwamen, werden hiermee echter niet opgelost. Ook in de jaren daarna ontstonden op tal van plaatsen in Nederland conflicten over natuurbeheer. Denk aan de Oostvaardersplassen, het Oostvaarderwold, de Drentsche Aa, of aan de veelbesproken Hedwigepolder. Inmiddels zijn daar de ruzies bijgekomen rondom de groei van het aantal vossen en wilde zwijnen en natuurlijk de terugkeer van de wolf.

Samen met mijn Vlaamse collega Ann van Herzele onderzoek ik de discussies die over vossen, wilde zwijnen en wolven op diverse fora worden gevoerd, waaronder die van social media, het Vlaams parlement, vakbladen en diverse websites. Onze studies laten zien dat in de verschillende fora dezelfde argumenten telkens worden herhaald en dat de discussies zich steeds ontwikkelen in de richting van drie tegenstellingen: Horen de dieren hier of niet? Zijn ze nuttig of schadelijk? Moeten wij hun aantallen reguleren of reguleert de natuur dat zelf?

Ook minister Carola Schouten neemt langs deze lijnen stelling, zo blijkt in een recent interview in NRC Handelsblad: 'De beleidslijn die steeds is gehanteerd is dat de wolf, als hij op eigen kracht Nederland bereikt, zich hier moet kunnen vestigen.'

> 'Nergens op de wereld wordt zoveel ruzie gemaakt over zo weinig natuur'

De aanname is dus dat de wolf hier hoort, wanneer zij hier zelf naartoe is komen lopen. Schadelijk voor de natuur is de wolf volgens de minister niet: 'Er zijn geen aanwijzingen dat de aanwezigheid van de wolf het behalen en behouden van instandhoudingsdoelen en de natuurlijke habitats bedreigt.' En uiteindelijk zal de natuur opnieuw een evenwicht bereiken: 'Wel kan er op lokaal niveau door een toppredator misschien een tijdelijke disbalans ontstaan in een ecosysteem, maar die dynamiek is de natuur eigen.'

Tegenstanders van het standpunt van de minister hebben hun argumenten meteen paraat en trekken overtuigingsstrategieën uit de kast die wij in ons onderzoek veelvuldig tegenkwamen, toegepast door alle betrokken partijen. Het gaat dan om krachtige bijvoeglijke naamwoorden en metaforen om de tegenstander onderuit te halen ('Perfecte landbouwgrond wordt opgeofferd voor een onnozel stukje natuur'). Daarnaast wordt veelvuldig verwezen naar feiten ('Onderzoek laat zien dat agrarisch natuurbeheer niks oplevert'), of juist naar persoonlijke ervaringen die niet of nauwelijks kunnen worden weerlegd ('Ik werk al dertig jaar met boeren, dus...'). Disclaimers zijn ook populair ('Ik ben geen bioloog, maar wat ze daar in de Oostvaardersplassen aan het doen zijn...') Een vierde strategie is het expliciet bevestigen van medestanders in de discussie, terwijl tegenstanders worden genegeerd, ofwel keihard worden aangevallen. Mensen die een en ander proberen te nuanceren, worden eveneens met de grond gelijkgemaakt. Luisteren met als doel te begrijpen waarom mensen zeggen wat ze zeggen, is niet aan de orde.

Droevig genoeg overtuigen dergelijke strategieën nooit. Integendeel, onbedoeld dragen zij in belangrijke mate bij aan een toenemende polarisatie van meningen, standpunten en posities.

Laat mensen met sterk uiteenlopende meningen met elkaar in gesprek gaan, en men komt nader tot elkaar, zo wordt vaak gezegd. Ons onderzoek laat zien dat in gesprekken tussen andersdenkenden over natuur de kloof eerder wordt vergroot dan verkleind. We kunnen vraagtekens zetten bij onze vaardigheden om verhitte discussies om te buigen tot constructieve dialogen waarin we bereid zijn onze eigen aannames en blinde vlekken onder ogen te zien. Dat zit kennelijk niet in onze natuur! Een intensieve training luister- en gespreksvaardigheden lijkt mij van groot belang voor iedereen die gelooft in de betekenis van een goed gesprek voor het oplossen van conflicten waarbij emoties hoog oplopen. Het zal de natuur ten goede komen als we daarin zouden investeren. Alleen al daarom de moeite waard!

Noelle Aarts is hoogleraar Socio-Ecologische Interacties en directeur van het Instituut voor Science in Society, Radboud Universiteit Nijmegen